

STRILTI AT FÁA UNDIRVÍSING Í

Keypmannahavn er í lýtuni einasta danska kommunan har føroysk børn fáa móðurmálsundirvísing. Í Aarhus er tað fyrstu ferð í meiri enn 30 ár at ongin føroyskur skúli er. Vantandi kunning frá kommununum og lítil undirtøka millum foreldur ger tað trupult at skipa fyri undirvísing í føroyskum siga føroyingafeløgini.

ÓLUVA NATTESTAD

OLUVA@SOSIALURIN.FO

Tað ber illa til hjá føroyskum børnum búsitandi uttanfyri høvuðsstaðarkommununa í Danmark at fáa móðurmálsundirvísing í føroyskum. Sosialurin hevur vent sær til føroyingafeløgini í fimm teimum størstu kommununum niðri, sum eru Keypmannahavn, Aarhus, Aalborg, Odense og Esbjerg. Tað eru hesi feløgini, sum í samstarv við donskum kommunum vanliga hava skipað fyri móðurmálsundirvísing í føroyskum og veitt kunning um hetta til føroysk foreldur.

Sambært feløgnum er tað bara í Keypmannahavn at skipað verður fyri móðurmálsundirvísing í føroyskum fyri skúlaárið 2018/19.

Tóra Haraldsen Dahl er forkvinna í føroyingafelagnum í Aarhus og hevur verið virkin har síðan fyrst í 80'unum. So leingi hon kann minnst hevur føroyskur skúli verið á hvørjum árið. Í ár er so fyrstu ferð í meiri enn 30 ár, at ongin føroyskur skúli er. Áhugin er somikið lítill, at felagið slepti ætlanunum um at skipa fyri undirvísing.

Seinast vóru millum átta og tíggu børn tekna, men undir helvtin møtti upp til undirvísing hvørja ferð. Vit hava roynt at fáa

samband við foreldur at børnum, men í ár hava bert trý hava víst áhuga, og vit hava tí gjørt av at leggja skúlin niður.

Hon veit ikki hví áhugin fyri undirvísing í føroyskum er so lítill, men tað er ikki orsaka av at ov fáir

Kommunur hava skyldu at bjóða móðurmálsundirvísing

Í Aarhus hevur tað hevur bara borið til at bjóða undirvísing av tí at tey hava fingið játta stuðul til læraraløn frá Mentamálaráðnum í Føroyum, men í Føroyum hevur man ikki skyldu til at bjóða føroyskum útiðsetabørnum móðurmálsundirvísing.

Danska lógin viðvíkjandi móðurmálsundirvísing ásetur kommunum at bjóða undirvísing til børn har tosað verður annað mál í heiminum enn danskt. Endamálið við undirvísingini er m.a. at geva næmingunum betri førleikar at samskipta á skrift og talu, umframt at geva teimum innlit í mentanar- og samfelagsviðurskipti fyri at gera tey meira tilbúgvini um tey flyta heim aftur til upprunalandið.

Tó hevur kommunan bert skyldu at bjóða móðurmálsundirvísing, um í minsta lagi 12 børn búsitandi í kommununi verða teknað til undirvísing. Tí er tað ein fortreyt, at foreldur taka av tilboðnum, men tað gongur striltið

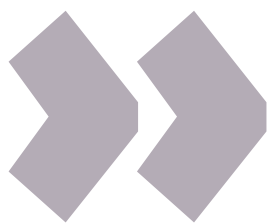
ein eftirspurningur var har. Fyri tveimum árum síðan eydnaðist tað fyrstu ferð í nógv ár, men síðan datt tað niðurfyri aftur, sigur Sára Tummasardóttir, nevndarlimur í Fáf.

Í Føroyingafelagnum í Esbjerg virka tey ikki longur fyri at skipa fyri móðurmálsundirvísing. Sambært felagnum hevur ongin undirvísing verið síðan eina ferð fyrst í 90'unum og tey uppliva heldur ikki nakran áhuga fyri hesum.

Fyrr í tíðini høvdu tey undirvísing, men tað datt niðurfyri aftur, tí nógv stríð var av at fáa tað upp at koyra. Í hesum døgum vil eg siga, at áhugin fyri at børnini skulu læra føroyskt næstan ikki er til staðar. Tað er undir øllum umstøðum ikki nakað vit í Føroyingafelagnum hoyra nakað til, sigur Árni Skorastein, skrivari í felagnum.

Vantandi kunning

Sambært føroyingafelagnum í Aalborg, Álaborg, hevur verið skipað fyri móðurmálsundirvísing seinastu árin, men í fjør máttu tey biða um undantaksloyvi frá

Eg havi spurt foreldur, sum eg kenni, um danski skúlin hevur kunnað tey um møguleikan. Ongin sum eg havi tosað við hevur fingið slíka kunning. Føroyingafelagið hevur gjørt sítt til at kunna um móðurmálsundirvísing, og skúlarnir og kommunan mugu eisini gera sítt, men tað eru fyrst og fremst foreldrini, sum mugu vilja stuðla børnunum í at læra føroyskt,

føroyingar bígva í kommununi. Ein kanning sum føroyingafelagið í Aarhus hevur gjørt vísir, at um 600 føroyingar, sum eru fluttir úr Føroyum, bígva í Aarhus kommunu, og av teimum eru eini 30-35 børn um skúlaaldur. Harumframt er eitt ókent tal, sum eru flutt til úr øðrum kommunum, umframt tey børn, sum eru fødd í Danmark.

uttan fyri danska høvuðsstaðin.

Lítill undirtøka millum føroyingar

Í føroyingafelagið á Fyn (Fáf) hava tey leingi roynt at stuðla uppundir móðurmálsundirvísing.

Fáf hevur øll árin eggjað foreldrum til at tekna børn teirra til móðurmálsundirvísing. Í nógv ár vóru ikki nokk teknað, hóast

kommununi tí færri enn 12 næmingar vóru teknaðir. Í ár varð avlýst tí undirtøkan var uppaftur minni. Orsøkin til at áhugin er so lítill kann standast av, at kommunan ikki røkir sína kunningar-skyldu.

Tilboðið um móðurmálsundirvísing varð ikki lýst í miðlunum fyri skúlaárið 2018/19, men um tað er orsøkin til vantandi und-

irtøkuna, kunnu vit ikki siga við vissu, tí kunningin er hóast alt tøk á heimasíðuni hjá kommununi. Tó skal sigast, at sitandi nevnd er áhuga í, at føroysk móðurmálsundirvísing í framtíðini skal skipast undir føroyingafelagnum. Hetta krevur tó fyrst samskipti millum kommununa og felagið, størri fígging og nøktandi umstøður og tilfar. Vit eru nú í ferð við at kanna, um undirvísing verður bjóðað aftur næsta ár, sigur Brynhild Dam, nevndarlimur í Álaborg.

Tóra Haraldsen Dahl heldur eisini, at kommunur og skúlar eiga at gera meira burtúr at kunna foreldur at skúlabørnum um tilboðið.

Eg havi spurt foreldur, sum eg kenni, um danski skúlin hevur kunnað tey um møguleikan. Ongin

